

Сонце сяє якомсь особливо, Дзвони чути срібні тут і там. Це настало Великоднє Диво – Ми вітаємо всіх діток, тат і мам!

А чи знаєте Ви, чому Великдень так зветься? Наші бабусі кажуть, що того дня, як воскрес Христос, сонечко з радості не заходило і день був великий-великий, тому і назвали його Великдень.

Це глибоко особисте, а водночас, і родинне свято, яке в нашому дошкільному навчальному закладі №13, освітньо-виховному центрі Софії Русової, стало традиційним, бо «тільки тоді виховання стане дієвим, коли базуватиметься на національному ґрунті. Цьому допоможуть рідна мова, рідна пісня, релігійні обряди». Так вважала наша патронеса, чії ідеї ми сповідуємо і втілюємо вже 20 років.

Готуємося до приходу Великодня разом із дітками, садівницями і батьками, бо працюємо і виховуємо малих українців за принципом «Садок і родина – сім'я єдина». Малията заздалегідь вивчають великодні пісні, вірші, звичаї і обряди рідного народу, пов'язані з Великодніми святами, водять веснянки і гаївки. А як захоплено виготовляють крашанки і писанки, як прикрашають їх разом із мамами й бабусями, створюючи «Великодній вернісаж». Адже не даремно мудрі люди кажуть: «У світі доти існуватиме любов, доки люди писатимуть писанки». Наші дошкільнята знають, що кожна писанка – це маленький світ. Тут і квіти з зайчиками, й небо з зорями, і ставок із рибами, й дерево життя з оленями і птахами – усе це мальоване в порядку, щоб підтримувати лад і мир у світі, який так необхідний сьогодні. Дітки вам залюбки повідають історію писанок, пояснять символіку кольорів. Україна – велика, і писанки різні у кожного регіону, але всіх нас об'єднує Божа любов.

До свята кожна групова світлиця, як писанка, прибирається в чистий четвер. Скрізь все сяє чистотою і охайністю – накрохмалені рушники,

серветочки, скатертинки, тарелі з пророслою травичкою для крашанок і писанок, свячені пасочки різних розмірів на святковому столі з квітами. І настрої святковий, радісний, Великодній! Родинам готуємо обов'язково святкове вітання, великодній подарунок зроблений своїми рученятами.

По особливому прибираємо ми диво-світлицю – музичну залу. На урочистості за традицією збираються діти, батьки у вишиванках, святково вбрані, обов'язково приходять священник, гості.

«Спалахнула свічечка ніжним полум'ям підійдїть, погрієтєся кому холодно...»

Так урочисто за традицією починається святкове дійство, де є місце рум'яній пасочці, барвистим крашанкам, шинці, ковбасам, пирогам. Всі вітають одне одного, радіють, бо Син Божий воскрес. Особливо полюбують наші дошкільнята традиційні Великодні ігри – «Жучок», «Огірочки», «Шум», «Кривий танець», «Гойдалки», «Битки».

Великоднього дня дзвонять дзвони. І наші малията з задоволенням долучаються до «озвучення», бо маємо ми в садочку шумовий оркестр народних інструментів «Срібний гомін». Діти знають, що дзвін-благівісник – це символ голосу Всевишнього, а Великодні дзвони деревнього і вічно юного Ніжина проголошують перемогу життя над смертю.

Цього дня ми всі вітаємо один одного словами: «Христос воскрес!» – «Воістину воскрес!», даруючи крашанки та писанки – символ життя. Скрізь лунає подих величного і святкового Великодня.

**Наталія ПРИМУШКО,
завідувачка ДНЗ №13, відмінник освіти України**

ТАРАС ШЕВЧЕНКО: «СВОЮ УКРАЇНУ ЛЮБІТЬ»

Вже вкотре «время люте» випробовує наш патріотизм. Чи вміємо ми любити батьківщину Шевченковою відданістю? Так. Через 200 років після народження Кобзаря кращі з нас поклали життя на вістар української гідності. І ці трагічні події змусили відзначати ювілей генія не за статутним вшануванням, а за покликом української щирої душі. Ми тільки починаємо прозрівати і підніматися до його духовних вершин.

Урочистий концерт у Ніжинському держуніверситеті імені Миколи Гоголя в рамках проекту «Ніжин-муз-фест» професора Людмили Шумської, відкрив зведений оркестр народних інструментів вишу і Ніжинського училища культури й мистецтв імені Марії Заньковецької інтродукцією Петра Ніщинського до драми Тараса Шевченка «Назар Стодоля». Натхненним був диригент – заслужений артист України доцент Микола Шумський. Прекрасними солісти – Ярослав Йотка, Сергій Охонько, Любов Пархоменко.

Високу виконавську ноту підтримали: зразковий хор Ніжинської дитячої музичної школи «Сяйво» під керівництвом заслуженого працівника культури України Сергія Голуба, академічний хор Ніжинського училища культури й мистецтв імені Марії Заньковецької, очолюваний

доцентом Любов'ю Дорохіною, молодіжний хор «Світич» Гоголевого вишу під орудою заслужених діячів мистецтв України Людмили Шумської і Людмили Костенко. Хорові твори Євгена Станковича, Левка Ревуцького, Віктора Іконника, Анатолія Кос-Анатольського, Віктора Степурка, обробки народних пісень, вірші Тараса Шевченка, прочитані студентами філологічного факультету, переконували нас у правдивості слів лауреата Національної премії імені Тараса Шевченка випускника Гоголевого вишу Леоніда Горлача: «Народ, який обрав поета за пророка, ніколи не помре».

І знайомий зі шкільної лави «Заповіт» доцент Гарік Чирва переповів як сьогодишнє одкровення. У відповідь «ревів і стогнав широкий Дніпро»... у виконанні всіх учасників концерту.

За Шевченковим словом

Першого весняного дня місцевий осередок Всеукраїнського об'єднання «Свобода», очолюваний доцентом Ніжинського держуніверситету імені Миколи Гоголя Ігорем Смалем, запросив усіх ніжинців на суботник. І хоч оголошення про це декілька разів прозвучало на радіо, небайдужих ніжинців виявилось небагато. Більшість, очевидно, сиділи перед телевізорами в очікуванні: «А що ж буде далі?»

А ми, тим часом, вигрібали сміття біля Спасо-Преображенського храму. Його настоятель отець Віталій швидко організував роботу. Чоловіки склали цеглу й каміння, а жінки й дівчата прибирали територію. В добірному товаристві однодумців працювалося легко й швидко. Після закінчення зайшли в храм, послушали його історію. Одним із його настоятелів був Георгій Спаський – відомий ніжинський священик, батько вченого-нумізмата Івана Спаського, чийм іменем названо Ніжинський історико-краєзнавчий музей. Можливо, він був серед тих священиків, які 1861 року служили панахиду над труною Тараса Шевченка під час перезення тіла з Петербурга в Канів.

За чаєм обговорювали останні політичні події. Адже деякі з присутніх мужньо стояли на київському Майдані, і їм гостро болить ситуація, яка складається сьогодні на Україні, в рідному місті. Як не пригадати Шевченкове: «І на оновленій землі врага не буде, супостата. А буде син, і буде мати, і будуть люди на землі».

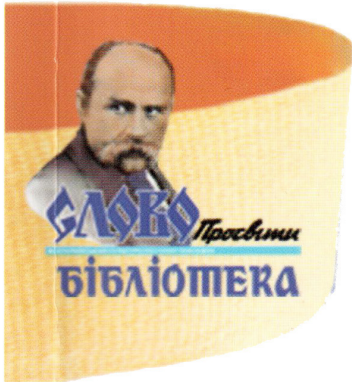
Отож, не будемо й ми хатаскраєнками і йтимемо бодай малими кроками за шевченковим словом.

Максим ОНИЩЕНКО

На тлі непроминального минулого...

«Мало яка імперія у світовій історії відзначалась таким благородством мотивів, як Російська. Ф. Енгельс писав: «Загарбання території, насильство, пригноблення царизм здійснював під приводом просвіщення, лібералізму, визволення народів».

Це не з хроніки сьогоdnішніх подій. А з книги Івана Дзюби «Шевченків «Кавказ» на тлі непроминального минулого». Шевченків твір засвідчив адекватне уявлення поета про все,

що там діялося. Причому, це було не тільки, сказати б, принципове знання на рівні цілісного образомислення природи російського царату (це зрозуміло: Україні вже довелося випити «з московської чаші московську отруту», і цей трагічний досвід дав Шевченкові таку прозорливість і чіткість бачення, таку силу застережного слова до людства, на які тоді не спромігся ніхто), але й знання на конкретному інформаційному рівні: вражає історична точність, майже документальність багатьох подробиць колоніального дійства як його подав Шевченко.

«Кавказ» присвячено пам'яті Якова де Бальмена. Безпосередній біль утрати доброго друга роз'ятрюється усвідомленням неправедності цієї смерті – по суті невірницької, за несправедливу, чужу, розбійну справу. І тут починає звучати один із драгливих обертонів трагічної теми української долі: приреченість на служіння

ворогові, приреченість на подвиги в обороні твого ворога, супроти ворогів твого ворога.

Уривок із книги Івана Дзюби опубліковано в «Шевченкіані» – в серії «Бібліотека «Слова Просвіти». Це вже п'ятий збірник, і він присвячений Тарасу Григоровичу Шевченку. Відомі в Україні шевченкознавці, політичні та громадські діячі, письменники, культурологи впродовж 16 років публікують на шпальтах тижневика глибокі аналітичні розвідки про Тараса Григоровича, його творчість, значення Великого Кобзаря для сучасної України. Упорядники Любов Голота та Євген Букет помістили дві розвідки Надії Онищенко: «Тарас Шевченко і ніжинські греки» та «В українському Санкт-Петербурзі», які були надруковані і в «Українському домі».

Ознайомитися із збірником можна в бібліотеці університету та в Центрі гуманітарної співпраці з українською діаспорою.

Кобзаревою стежкою

Ніжинський обласний педагогічний лицей Чернігівської обласної ради разом із науковим товариством юних філологів першим у місті і районі відзначив 200-ліття з дня народження Тараса Григоровича Шевченка. Тут відбувся ІХ Регіональний конкурс учнівської творчості «Славні нащадки Тараса», який останніми роками збирає юних поетів не тільки з нашого міста й району, а й обдаровану молодь із навчальних закладів Чернігівщини. Третій рік поспіль бере участь у ньому Талалаївська школярка Віта Дерев'янка.

– Звичайно, сама назва змагання зобов'язує жити серед людей так, щоб бути гідним імені Тараса Шевченка. А подаровану мені ілюстровану збірку «Кобзар» за перемогу в цьому конкурсі торік я бережу як реліквію, – розповідає дівчинка.

Як і раніше, всі подані твори були опубліковані у збірці «Стежка до Шевченка» і вручені 51 учаснику. Вже традиційно їх упорядковують і редагують поет і перекладач Олександр Гадзінський та доцент Ніжинського держуніверситету імені Миколи Гоголя Алла Кайдаш. Цього року організатори до номінації «Поезії довільної тематики» додали дві нові: «Вірш про Тараса Шевченка» та «Прозові твори».

Вклонившись Кобзарю біля пам'ятника в парку його імені, вислухавши вітальні промови голови районної ради Олега Бузуна, директора Благодійного фонду «Ніжен» Миколи Шкурка, директора обласного педагогічного лицю Чернігівської обласної ради Тетяни Шевчук, декана філологічного факультету Ніжинського держуніверситету імені Миколи Гоголя поета й письменника Олександра

Забарного, заступника директора відокремленого підрозділу НУБіП Ніжинського агротехнічного інституту Світлани Толочко, головного спеціаліста сектору сім'ї, молоді та спорту райдержадміністрації Андрія Штейнеккера конкурсант і глядачі зібрались у затишній читальній залі цього закладу аби вкотре насолодитися Шевченковим словом і передати свої відчуття.

*Вже давно постмодерн у сучасному світі
Українське майбутнє – між чвар і примар...
Чия пам'ять і слава й чий ж то ми діти –
Не дає нам забути Шевченко-Кобзар.*

Натхненно читала власні переживання другокурсниця класу іноземної філології Ніжинського обласного лицю Юлія Дорошенко, яка була визнана переможницею у першій номінації. Її товариші, які теж вивчають іноземні мови, Марина Дейнеко, Юлія Якубів, Роман Федорець, вже студентка Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка Анастасія Хоменюк переповідали Тарасові рядки англійською, німецькою, російською й турецькою мовами. Через Шевченка вони прилучали нас до європейської культури.

Перший вірш Тарас написав у 23 роки. Йдучи його стежкою, творчі послідовники в містах Ніжин, Чернігів, Мена, Прилуки, Семенівка, Козелець, Ріпки, селах Світанок, Липів Ріг, Перемога в 9-16 років вперто і послідовно піднімаються на Парнас. У поетів «прозорі крила», як в Ангеліні Коткової. І вони мріють, що «дешеві мрії будуть продані», як Юлія Якубів. І «п'ють думки із чужих сердець», як Богдан

Власенко. Ці учні обласного ліцею зайняли друге і перше місця в «Довільній поезії». А третьою стала член гуртка «Літературна творчість» Ніжинського районного ЦДТЮ дев'ятикласниця з Липів Рогу Валерія Войтенко.

Одинадцятикласницю з Ріпкінської гімназії Ярославу Лазоренко, дев'ятикласницю з Прилуцької школи № 9 Ярославу Ворчак та десятикласницю Чернігівського колегіуму № 11 Вікторію Потапенко творчість Кобзаря надихає на цікаву прозу, джерелами якої є патріотична історія власних родин, філософські роздуми про цінність життя. Їм вручені нагороди відповідно за третє, друге і перше місця в конкурсі.

Серед молодших журі визнало кращими: Христину Кожедуб – семикласницю Вербицької ЗОШ І-ІІІ ступенів з Ріпкінського району за оповідання «Другий шанс», а також

поетів Валерію Шейко з Ніжинської гімназії №3 і Тетяну Донець з Галицької ЗОШ І-ІІІ ступенів Ніжинського району.

– Непросто йти стежкою Шевченка, – зауважив член журі поет і письменник Анатолій Шкуліпа. – Щоб не збитися на манівці, треба насамперед бути, як він, патріотом.

Саме таких українських творчих особистостей згуртовує і плекає Ніжинський обласний педагогічний ліцей. Щиро і зворушливо читали вірші Тараса Шевченка ведучі свята Альона Бичук та Арсен Булавка, співали українські пісні Марія Салуян, Альона Козир, Олександр Порядинський. Проникливо звучали у виконанні всіх присутніх Гімн України і гімн ліцею, які набували у ці дні особливого змісту.

На фото: нагороду отримує Липіврізька школярка Валерія Войтенко

«ЗАПОВІТ» ЯК ГІМН

В Іжевську, на вулиці Шевченка, відбулось урочисте відкриття меморіальної дошки до 200-ліття від дня народження Великого Кобзаря. Ініціативу встановити дошку на вулиці, яка ще від 1937 року носить ім'я видатного українця, виявило Товариство української культури Удмуртії «Громада». Збір коштів розпочали за кілька місяців, в акції взяло участь понад 50 осіб, серед них були не тільки місцеві українці, але й представники різних національностей, які поважають Тараса Шевченка, люблять його творчість. Жертвували за принципом «хто скільки зможе». Вулиця Шевченка розташована у віддаленій частині міста, у приватному секторі, тут лише нещодавно з'явився будинок нового невеличкого бізнесового центру, власники якого погодилися на громадську ініціативу.

На урочистому зібранні були присутні активісти «Громади», представники управління культури адміністрації м. Іжевськ, депутати міської та районної рад, мешканці

вулиці Шевченка, вчителі та учні розташованого неподалік хореографічного ліцею № 95. Відкрив урочисте зібрання голова Товариства української культури Удмуртії «Громада» Степан Хаба. Особисто привітав усіх гостей голова адміністрації Ленінського району Іжевська Олександр Ожмегов. Згодом пролунали короткі виступи про значення постаті Шевченка для світової культури, школярі та активісти «Громади» прочитали низку найвідоміших поетичних творів, зокрема «Заповіт»; хор «Громади» виконав «Реве та стогне Дніпр широкий...» – неофіційний гімн українців діаспори. Напередодні ми одержали привітання з великою подією від друзів з українського товариства м. Нижньокамськ (Татарстан), а також від колег з Національної академії педагогічних наук України (Київ).

Ми впевнені, що поява нової крапки на культурній мапі Іжевська сприятиме зміцненню дружби та взаємоповаги народів

Удмуртії. Товариство української культури «Громада» висловлює щиру вдячність за підтримку цього проекту адміністрації м. Іжевськ, міській комісії зі сприяння охороні пам'ятників історії та культури, власнику будівлі О. Воробйову, керівництву ліцею №95, усім доброчинцям та небайдужим людям.

Встановлення меморіальної дошки відкрило «Шевченківський березень»-2014 в Удмуртії. Серед головних заходів «Громади» – проведення Другого республіканського конкурсу читців творів Шевченка для дітей та юнацтва, виставки репродукцій картин та офортів, презентації шевченкознавчої літератури, відкриті уроки у школах і бібліотеках, святкові концерти, видання пам'ятного буклету, подальше обладнання майданчика перед будівлею з меморіальною дошкою.

Українці Башкортостану приєдналися до міжнародної акції «Читаємо Шевченка», яка присвячена 200-літтю від дня

народження Великого Кобзаря і відбувається як в Україні, так і в багатьох країнах світу, де живе численна українська діаспора.

9 березня 2014 року, саме в день народження Тараса Шевченка, учні Національної української недільної школи «Злагода – Согласіє» міста Уфа, різних національностей і різного віку, разом з учителями, батьками, гостями протягом майже двох годин без перерви читали напам'ять або за книжковими виданнями улюблені вірші та прозаїчні уривки українською, російською, башкирською, англійською, німецькою, білоруською мовами, а також твори, присвячені поетові. Читання завершилися святковим концертом дитячої самодіяльності.

Акція «Читаємо Шевченка» показала значний інтерес до історичної постаті й літературної творчості Кобзаря і стала вагомим

внеском у ювілейну Шевченкіану на Південному Уралі. Такі ж поетичні читання найближчим часом відбудуться у всіх українських недільних школах та закладах з

вивченням предметів українознавчого циклу в Башкортостані.

*Денис ЧЕРНІЄНКО,
вчитель НУНШ «Злагода – Согласіє»,
м. Уфа*

«Пісенний образ Тараса Шевченка» – саме під такою назвою в малому залі Центру російської культури м. Таллінн відбувся концерт на честь 200-ліття українського Кобзаря, підготовлений учасниками хору «Україна» товариства «Просвіта» (керівник - Оксана Мамутова). Програма концерту включала покладені на музику поезії Тараса Шевченка «Думи мої», «Реве та стогне Дніпр широкий», «Заповіт», «Зоре моя вечірняя», «Нащо мені чорні брови» і багато інших у виконанні хору під керівництвом Станіслава Шеляховського та солістів Людмили Желудової, Оксани Мамутової, Наталії Бацанової, Галини Нарусберг, квартету «Сусідки». Переповнений зал глядачів зустрічав виконання кожного твору бурхливою овацією, тому що кожне слово Кобзаря близьке слухачеві і знаходить теплий відгук в його серці. Вів програму заслужений працівник культури України Владислав Резніченко. А концертмейстером була Тетяна Цитович.

9 березня 2014 року традиційно поклали квіти до Шевченківського дубу.

На запрошення Посольства України в Естонії відгукнулися: Президент Асоціації українських організацій Володимир Паламар, члени Українського реєстрового козацтва. Також підтримати Україну та вшанувати пам'ять українського генія прийшли відомі естонські діячі: віцепікер Рійгікогу Лайне Ранд'ярв, віце-канцлер Міністерства культури Естонії Анне-Лі Реймаа, командуючий Силами оборони Естонії Ріхо Террас та радник Міністерства оборони Йоханнес Керт.

Посол України в Естонії Віктор Крижанівський підкреслив, що слова Тараса Шевченка «Борітеся — поборете!» є дуже актуальними, зважаючи на складну ситуацію в Україні.

У Тапаському будинку культури 22 березня 2014 року відбувся літературно-музичний вечір, присвячений світлій пам'яті Тараса Шевченка, 200-літтю з дня його народження. Українські громади Тапа об'єдналися, щоб віддати шану великому Кобзарю. Хор «Журавушка» товариства «Червона рута» майстерно виконав декілька пісень на слова Тараса, а поема «Тополя» прозвучала у виконанні його керівника Тетяни Чувпило. Уривок із поеми «Тризна» прочитала росіянка, учасниця хору Варвара Скобелева, а вірш «Не завидуй багатому» — українка Людмила Абукарова. Активними учасниками вечора стали найкращі учні української недільної школи ім. Т.Шевченка товариства «Койт» Ліза та Надія Чувпило, Артем Продан, що залюбки виконали пісні та вірші поета.

Затамувавши подих, слухали «Заповіт» Тараса Шевченка у виконанні відомого вокаліста Вячеслава Резніченка, а його батько Владислав Резніченко прочитав знамените послання поета «І мертвим, і живим, і ненародженим...» В гості до тапаських українців приїхали їхні друзі з Таллінна Борислав Кулик та Тетяна Нарусберг, чий виступи зустріли бурхливими оплесками. Поетка Анна Макарова декілька своїх поезій присвятила пам'яті Тараса Шевченка, хоча ніколи не була в Україні, а лише чула його незабутні вірші. Приємно було бачити серед слухачів вечора наших друзів естонців. Дехто з них мабуть не завжди розумів тексти поезій Шевченка, проте був у захваті від загальної чудової сімейної атмосфери, майстерно виконаних пісень. З особливим почуттям і підйомом була виконана остання «Реве та стогне Дніпр широкий» - пісня, що стала народним гімном українців. Тарас Шевченко був і залишиться навіки безцінним духовним символом українського народу, його гордістю і честю, його Пророком.

Валентина АФНАСЬЕВА

Лауреати «Глодоського скарбу»

Марко Роберт Стех повільно піднімався сходами до білих колон Гоголевого вишу, трепетно ступаючи у сліди великих українських попередників. Восьмий лауреат премії «Глодоський скарб» вибрав Ніжин для спілкування зі студентами і викладачами та працівниками Центру гуманітарної співпраці з українською діаспорою, чії інформаційні матеріали він використовує у своїх культурологічних проєктах.

Пан Стех народився в Любліні у Польщі в українській родині. З 1982 року живе в Торонто в Канаді. Доктор славістики (завершив докторат на Торонтському університеті дисертацією про драматургію Миколи Куліша)

і «магістер інженерії». Директор видавництва Канадського інституту українських студій, менеджер проєкту «Енциклопедія України в Інтернеті» та англomовного видання «Історії України-Руси» Михайла Грушевського. Викладає українську культуру й історію у Йоркському університеті в Торонто.

У 1980-х роках був засновником і мистецьким керівником Авангардного українського театру (АУТ) в Торонто; співзасновник і редактор журналу «Термінус» (1986–1989), який вплинув на тогочасний український андеграунд. Продюсер фільму «Кисневий голод» (режисер Андрій Дончик, 1992), асистент-продюсер фільму «Лебедине Озеро. Зона» (режисер Юрій Ілленко, 1990), які відзначені на фестивалях у Венеції і Каннах.

Автор роману «Голос» (2005) і незавершеного роману «Невмирущі»; упорядник (та автор вступних есеїв) вибраних творів Ігоря Костецького «Тобі належить цілий світ» (2005); упорядник, разом з Люцією Ржегоржіковою, антології сучасного українського оповідання в перекладах на чеську мову «Україно, давай, Україно!» (Брно: Vetrný mlýn, 2012). Автор численних літературознавчих праць (зокрема про Миколу Куліша, Ігоря Костецького, Емму Андіївську, Юрія Косача), оповідань, п'єс. 2009 року отримав Міжнародну літературну премію імені Миколи Гоголя за роман «Голос». 2011 року став автором та ведучим циклу телепередач «Очима культури» на канадській програмі КОНТАКТ.

Гостя з Канади супроводжували

відомі етнічні українці. Це чотири лауреати Національної премії України імені Тараса Шевченка: поети Леонід Горlach і Дмитро Іванов, письменники Михайло Слабошпицький і Григорій Гусейнов. Як редактор популярного літературного журналу «Кур'єр Кривбасу» Григорій Джамалович 2006 року сто тисяч гривень шевченківської премії за участю Ліги українських меценатів поклав у банк й ось уже восьмий рік поспіль вручає іменну премію кращим українцям.

Відкриваючи зустріч, ректор Ніжинського держуніверситету імені Миколи Гоголя професор Олександр Бойко привітав усіх присутніх із подією, яка «ефектом присутності» наповнить наше існування новим змістом. І ми всі переконалися в цьому протягом трьох годин інтелектуального спілкування.

Саме культура, її глибинне пізнання, на думку Марка Стеха, ідентифікує людину за національною ознакою. Народившись в українськомовній родині, юний Марко в польському оточенні більше захоплювався польською літературою. Але глибше ознайомившись з літературою українською, він, вісімнадцятирічним, почав усвідомлювати себе українцем.

– Чи є цей метод дієвим для самоідентифікації молодих українців у Канаді? – запитала завідувачка кафедри української літератури нашого університету професор Валентина Хархун, яка відвідувала лекції пана Стеха за кордоном.

– Я не можу стверджувати, що всі мої студенти є переконаними українцями.

Чи помирить нас Гоголь?

Старовинний будинок на Нікитському бульварі – єдиний дім у Москві, де Микола Гоголь жив з 1842 по 1852 рік, зберігає пам'ять про останній період його життя. Тепер тут розташований єдиний у Росії музей великого письменника і наукова бібліотека його імені – «Дім Гоголя». 31 березня – 3 квітня 2013 року тут відбулися XIII Гоголівські читання, в яких творчість Гоголя і російську суспільну думку досліджували відомі гоголезнавці: професори із Санкт-Петербурга Олена Анненкова і Володимир Денисов, московський професор лауреат державних премій Росії й України

Юрій Барабаш, філософ і славіст, викладач російської літератури й історії Єрейського університету в Єрусалимі Михайло Вайскопф, професор Інституту русистики та Інституту культурології й антропологічної лінгвістики Варшавського університету Людмила Луцевич. Україну представляв професор, завідувач відділу слов'янських літератур Інституту літератури імені Т.Г.Шевченка НАН України Павло Михед. Матеріали конференції опубліковані торік у Москві під загальною редакцією директора «Дому М.В.Гоголя – меморіального музею й наукової бібліотеки» Віри Вікулової».

Організатори XIV міжнародних читань планували зустрітися в Києві і Ніжині. Майже сто науковців з Росії й України, Японії й США, Білорусі й Грузії, Італії й Польщі до 205-ліття з дня народження видатного українця підготували нові розвідки про творчість Гоголя в діалозі культур. Але ідеями великого людинолюбця, як його називав Тарас Шевченко, не перейнялися політики. І тому наукове спілкування відбулося лише в Інтернет-мережі. Через відеоміст російських колег побачили Павло Михед та директор Інституту літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України Микола Жулинський.

вшанували Гоголевий виш

Але разом із ними ми зберігаємо і розширюємо український простір поза етнічною територією. Ми гуманітарними засобами відвойовуємо його у російській діаспори.

Українці в Канаді активно підтримували Євромайдан у Києві; вони пікетували дипломатичні представництва Росії й України. Але побачене мною у столиці України на початку квітня справило набагато сильніше враження...

Марко Стех передав у бібліотеку вищу академічне видання Григорія Сковороди і Шевченкознавчу енциклопедію.

Тезу канадського науковця і громадського діяча розвинули українські

професори: директор Інституту української мови НАН України Павло Гриценко та провідний науковий співробітник цього закладу і викладач Національного університету «Кієво-Могилянська академія» Лариса Масенко. Їх підтримав директор видавництва «Ярославвал» письменник і громадський діяч Михайло Слабошпицький, який поповнив бібліотеку університету.

Набагато щирішою, ніж на радіо і телебаченні, відчули ми скрипальку Мирославу Которович. Її ліричне виконання «Аве Марія!» Астора П'яццолли разом із баяністом Ігорем Саенком відлунувалося віковичною

тишею двохсотлітньої аудиторії. Отриману премію молода артистка використала на поширення творчості свого покійного батька – народного артиста України Богодара Которовича.

– Периферія – це стан душі, а не місцевості. І тому ми всі виявилися в Ніжині людьми одного кола і українських переконань, – щиро зізнався заслужений артист України перший лауреат премії Тарас Компаніченко. Його кобзарське мистецтво доносить до нас вільнолюбство Григорія Сковороди і Спиридона Черкасенка, тяглість до яких підтверджують і сьогоднішні українці.

Назва премії походить від містечка Глосиди на колишній Херсонщині, а тепер Кіровоградської області. Звідти предки Григорія Гусейнова по материній лінії. А на початку 1960-х років дев'ятикласник з Глосидів випадково натрапив на великий скарб, що зберігався кілька тисяч років у землі. Це було скіфське золото, що зараз експонується у Музеї кошовностей України в Києві. – Нам здалося, що це може бути своєрідним символом України. У нас такою мірою багата земля, що «золото» у ній на кожному кроці, стверджує засновник іменної премії. Дуже хочеться, щоб його патріотичний приклад підтримали інші українці, в тому числі і в Ніжині. Адже в нас науковці, журналісти і студенти шукають і знаходять гоголівські і шевченківські скарби, якими захоплювалися гості на вулицях давнього козацького міста і в Музеї рідкісної книги.

Надія ОНИЩЕНКО

Засновник церковного краєзнавства

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, Сіверський інститут регіональних досліджень та Український інститут національної пам'яті організували в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя Всеукраїнську наукову конференцію «Треті Філаретівські читання», присвячену історії Церкви і релігійного життя в Україні.

Це наукове зібрання проводиться кожні два роки з метою вшанування пам'яті Чернігівського і Ніжинського архієпископа святителя Філарета (Гумілевського), канонізованого восени

2009 року. Крім церковного служіння Філарет (Гумілевський) плідно займався науковою роботою і був одним із найбільш авторитетних істориків Церкви, а на Чернігівщині став засновником церковного краєзнавства.

До участі в читаннях зголосилися вчені з різних регіонів та інституцій України. На пленарному засіданні ключовою стала доповідь професора Київського національного університету імені Тараса Шевченка Василя Ульяновського, який ознайомив присутніх зі своїми відкриттями, пов'язаними з відвіданням православного Синайського мона-

стиря в Єгипті. Докторант цього ж університету Олександр Тарасенко зробив ґрунтовну доповідь про правлячих чернігівських архієреїв XIX – початку XX століття. Інші науковці висвітлили різні аспекти історії релігійного життя Чернігівщини та України. Учасники конференції відвідали музеї Ніжинського університету і церковні пам'ятки Ніжина.

Сергій ЛЕПЯВКО,

професор кафедри історії України та політології Ніжинського держуніверситету імені Миколи Гоголя

Весільний рушник для Кобзаря

Його розіслала на сцені Ніжинського академічного українського драматичного театру імені М.М.Коцюбинського наприкінці вистави «Остання любов Тараса Шевченка, або грішниця» Олександра Забарного Лукерія Полусмак. Наостанку свого життя як грішниця на прощу ходила вона слідами генія і вклонялася людині, яка, чи не єдина, любила її з усіма чеснотами і вадами. «А чи любила його я?» Це риторичне запитання не дає спокою героїні, автору ліричної драми і режисеру-постановнику... Воно змушує нас задуматися над тим, чи любили ми коли-небудь правдиво: без вигоди, без задоволення власної гордини?...

Художній керівник театру заслужена артистка України Алла Соколенко поставила п'єсу дуже тактовно: без хрестоматійного пафосу і цинічного смакування, як ми часом бачимо в телевізійних і театральних версіях. І тому в неї вийшла вистава про любов як нездійсненну, недосяжну мрію.

І що у тій Лукерці він шукає:

Така ж пісна була і неохайна...

Ну свіжа...Ну юрлива... Молода...

Йому б – до пари, а вона...звичайна.

Запитає поетка Лариса Журенкова у вірші-епіграфі. Вибору Шевченка не можуть зрозуміти освічені сестри Білозерські, поміщики Микола та Варвара Карташевські, графиня Анастасія Толстая – люди, які шанували мистецький талант Тараса Шевченка і сприяли його розвитку. Та всіма любимі завжди самотні. Тарас Григорович після дитячого сирітства і десятилітньої солдатської муштри шукав звичайної жіночої любові та сімейного щастя у власній хаті і садку вишневному. І цей світ надвох він мріяв розділити з українською дівчиною-сиротою, яку прагнув визволити з кріпацтва й нецтва. Щире поетове бажання засліпило його очі: він не побачив душевної недосконалої своєї обраниці.

Серйозна драматична основа п'єси Олександра Забарного, поета й письменника, кандидата педагогічних наук декана філологічного факультету Ніжинського держуніверситету імені

Миколи Гоголя, надихала молодих і старших виконавців. Дуже природним і по-людськи добрим вийшов Тарас Шевченко в Андрія Буняєва. Молода Лукерка Людмили Муквич не переймається власними недоліками, а радіє можливості вирватися з кола людей, в якому відчуває себе приниженою. Хрестоматійні імена Івана Тургенєва, Олександра Афанасьєва-Чужбинського, Олексія Жемчужнікова, костюми і вирази з іншої епохи змушують молодих Олександра Рєпяха, Михайла Мухінського, Андрія Рибалка підтягуватися і внутрішньо, і зовнішньо. І хоч ці ролі другого плану, але вони не спотворюють загальну картину. Переконливі українські інтелігентки – сестри Білозерські, ролі яких виконують Юлія Арістархова і Людмила Савич.

У стишений задумливий темпоритм гарно вписалися відеовставки, які замінили листи-монологи. Глядачі впізнавали ніжинські краєвиди, на тлі яких вже немолода Лукерія – Алла Соколенко кається у своїй провіні перед Тарасом.

Спогади сучасників і друзів Тараса Шевченка вказують на її Липівризьке походження і на складні стосунки з поетом. Автор скористався ними як основою драми, додавши до створюваних образів тогочасних пліток, які допустимі в художньому творі.

Сердешна драма Кобзаря, через яку він так і не став на весільний рушник, вилилася в поетичний шедевр.

Барвінок цвів і зеленів,

Слався, розстилався.

Та недосвіт перед світом

В садочок укрався.

Потоптав веселі квіти,

Побив...Поморозив...

Шкода того барвіночка й недосвіта шкода!

Вона надихнула ніжинського науковця на написання п'єси, а театр – на її постановку. Привітаємо творчий колектив і глядачів із цією подією.

Надія ОНИЩЕНКО

Засновник – Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Реєстраційне свідоцтво № 352-24ПР, серія ЧГ, від 6 березня 2007 року
Розрахунковий рахунок: код 021125668 р/р 25223003000 в МФО 853592 (для Центру гуманітарної співпраці з українською діаспорою)

Склад редакції:

Бойко О.Д., докт. політ. наук, проф.,
Мельничук О.В., докт. фіз.-мат. наук, проф.,
Астаф'єв О.Г., докт. філол. наук, проф.,
Михед П.В., докт. філол. наук, проф.,
Онищенко Н.П., чл. Нац. спілки журн. України,
Самойленко Г.В., докт. філол. наук, проф.,
Стребова І.О.

Макет та верстка – Іваницька О.І.

Адреса редакції:

Центр гуманітарної співпраці з українською діаспорою кімната 210
вул. Крапив'янського, 2,
м. Ніжин, 16602, Україна
Тел./факс: (04631) 7-19-59
E-mail: ukr_diaspora@ukr.net,
ndu_diaspora@mail.ru
<http://in.ndu.edu.ua/ua/gov.php>